

Załącznik do Uchwały Nr XXIV/158/12
Rady Gminy Dygowo
z dnia 10 grudnia 2012 roku

Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Dygowo
na lata 2013-2015

2012

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU.....	6
2. DIAGNOZA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE	8
2.1. AGRESJA I PRZEMOC W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W DOMU RODZINNYM.....	8
2.2. PRZEMOC W RODZINIE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	11
2.3. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH.....	16
2.4. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE.....	19
3. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA	20
4. REALIZACJA PROGRAMU	23
SPIS TABEL I WYKRESÓW	25

WPROWADZENIE

Na zagadnienie przemocy domowej można spojrzeć z wielu perspektyw, bowiem przemocą domową zajmuje się szereg dyscyplin naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna itp. Precyzyjne zdefiniowanie tego zjawiska nastęrcza wielu problemów interpretacyjnych. Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych.

Na potrzeby niniejszego Programu, najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 ze zmianami). Artykuł 2. pkt 2. tejże ustawy definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Wyróżnia się kilka rodzajów przemocy, które mają swoje charakterystyczne wyznaczniki, ale też wiele elementów wspólnych. Każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna. Przemoc w rodzinie ogranicza się do czterech podstawowych rodzajów. Jest to przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna i przemoc ekonomiczna. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje przemocy

Rodzaje przemocy	Formy zachowań
Przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
Przemoc psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
Przemoc seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy

	współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety itp.
Przemoc ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

Dane Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci. Rzadko mężczyźni, chociaż ostatnio coraz częściej można spotkać się ze stosowaniem przemocy także wobec mężczyzn. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi.

Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Zależność ta może mieć wymiar psychiczny, fizyczny i ekonomiczny.

Najczęstszym objawem u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych. Bardzo często bezradność rozwija się na bazie życiowych doświadczeń, tak wyniesionych z dzieciństwa (przemoc fizyczna, napaść seksualna lub molestowanie, sytuacje traumatyczne – śmierć lub rozwód rodziców, alkoholizm, choroba bliskich, kłopoty w nauce, problemy zdrowotne), jak i wyniesionych ze związków w życiu dorosłym (przemoc, patologiczna zazdrość, gwałt, przymuszanie do nieakceptowanych form współżycia, groźby pozbawienia życia). Nakładanie się na siebie niekorzystnych doświadczeń odgrywa istotną rolę w powstaniu i ujawnianiu się syndromu wyuczonej bezradności. Skutki wyuczonej bezradności, łagodzi stopniowe odzyskiwanie przez osobę doznającą przemocy kontroli nad swoją osobą i swoim życiem.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- deficyty poznawcze, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc,
- deficyty motywacyjne, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygnowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację,
- deficyty emocjonalne, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość potrzebuje pomocy innych. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

Niniejszy Program został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dygowie przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 ze zmianami), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

1. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Przestępstwa polegające na znęcaniu się nad osobą najbliższą (z art. 207 Kodeksu Karnego) należą w Polsce, obok kradzieży cudzej rzeczy, przestępstw drogowych, kradzieży z włamaniem, rozbojów i wymuszeń rozbójniczych, przestępstw narkotykowych, fałszerstw i oszustw kryminalnych i gospodarczych, do najczęściej popełnianych – w 2009 roku odnotowano 21.167 takich przypadków. Statystyki policyjne stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska ujawniają ponadto, że o ile w 1999 roku liczba ofiar przemocy domowej (według „Niebieskiej Karty”) kształtowała się na poziomie 96.955 osób (w tym 55.214 kobiet i 37.475 dzieci i młodzieży do 18. roku życia), o tyle w 2010 roku liczba ta wynosiła 134.866 (w tym 82.102 kobiety i 40.113 dzieci i młodzieży do 18. roku życia).

Podobna tendencja wystąpiła w przypadku sprawców przemocy domowej. W 1994 roku odnotowano 56.847 takich osób (w tym 54.669 mężczyzn), a w 2010 roku ich liczba wyniosła 83.390 (w tym 79.204 mężczyzn). Zdecydowana większość z nich w chwili popełnienia przestępstwa była pod wpływem alkoholu. W 1999 roku stwierdzono 48.459 takich osób, a w 2010 roku – 54.030.

Na przestrzeni lat 1999-2010 wzrosła również liczba przeprowadzanych interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie – w 1999 roku przeprowadzono 72.031 takich interwencji, a w 2010 – 83.488.

Fakt, iż najczęściej do przemocy w rodzinie dochodzi pod wpływem alkoholu, potwierdza Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Według Agencji w ostatnich latach znacznie wzrosła liczba osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu. Szacowany wzrost liczby osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu – na podstawie testu przesiewowego CAGE, który pojawił się w badaniach zarówno w 2002, jak i w 2005 roku – wynosi ok. 36%. W badaniach z 2005 r. 6,7% konsumentów alkoholu – pytanych o ostatnie 12 miesięcy życia – miało pozytywny wynik testu (co najmniej dwie pozytywne odpowiedzi). Odnosząc ten wynik do całej populacji konsumentów (jak pokazują badania, jest to ok. 25 mln osób), można szacować, iż liczba osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu wynosi obecnie w Polsce ok. 1,5-1,6 mln. To prawie dwukrotnie więcej niż wynosiły szacunki sprzed

ostatnich 4-5 lat. Należy podkreślić, iż jednym z najczęstszych zagrożeń życia rodzinnego związanym z nietrzeźwością jest przemoc w rodzinie.

Według badań CBOS z 2002 roku w niemal co piątej polskiej rodzinie (18%) dochodzi do konfliktów z powodu nadużywania alkoholu. Z kolei badania z lutego 2005 r. pokazują, że zdaniem 8% ankietowanych przyczyną konfliktów i nieporozumień w rodzinie jest nadużywanie alkoholu przez domowników. Zwykle respondenci mówili o nadużywaniu alkoholu i alkoholizmie innych domowników, rzadko o swoim.

Szerszy obraz zjawiska przemocy domowej w kraju wyłania się z badań przeprowadzonych w październiku 2007 roku przez TNS OBOP na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pn. „Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie”. Wynika z nich m.in., że

- przemoc w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie; dotyczy ono średnio około połowy rodzin,
- znaczna część społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie obrażanie i wyzywiska (24%) oraz szarpanie i popychanie (18%),
- znaczny odsetek, bo prawie dwie trzecie Polaków (64%), zna w swoim otoczeniu (sąsiedztwie) rodziny dotknięte problemem przemocy,
- najczęściej dostrzeganymi formami przemocy są przemoc psychiczna (52%) i fizyczna (44%), w mniejszym stopniu ekonomiczna (26%) i seksualna (9%),
- kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy od członka rodziny doświadczył więcej niż co trzeci Polak (36%); większość z nich było ofiarami przemocy co najwyżej kilkukrotnie i wcześniej niż przed 12 miesiącami,
- przemoc wobec dzieci jest zjawiskiem występującym stosunkowo często (14% respondentów żyje w gospodarstwie, w którym ofiarą przemocy było dziecko),
- spożywanie alkoholu ma duży wpływ na występowanie przemocy w rodzinach; 46% ofiar – niezależnie od rodzaju przemocy – stwierdziło, że przynajmniej raz sprawca był w momencie zdarzenia pod wpływem alkoholu.

Przytaczając powyższe dane, należy pamiętać, że przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, w związku z czym przedstawione informacje mogą nie w pełni odzwierciedlać rzeczywistą skalę tego zjawiska.

2. DIAGNOZA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

Dygowo to gmina wiejska, położona w północno-zachodniej Polsce, w województwie zachodniopomorskim, we wschodniej części powiatu kołobrzeskiego. Siedzibą gminy jest miejscowość Dygowo.

Gmina w większości ma charakter rolniczy. Sąsiaduje z trzema gminami powiatu kołobrzeskiego (od południa z gminą Gościno, od zachodu z gminą Kołobrzeg i od północy z gminą Ustronie Morskie) i po jednej z powiatów: białogardzkiego (od południowego wschodu z gminą Karlino) i koszalińskiego (od wschodu z gminą Będzino).

W latach 2009-2011 liczba jej mieszkańców ulegała wahaniom – 5.537 w 2009 r., 5.543 w 2010 r., 5.530 w 2011 r.

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w gminie Dygowo została oparta na analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy), a także badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców.

2.1. AGRESJA I PRZEMOC W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W DOMU RODZINNYM

Diagnoza problemów agresji i przemocy w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej oraz w domu rodzinnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących w gminie placówkach oświatowo-wychowawczych. Pozwoliły one zdiagnozować środowisko przedszkolne, szkolne i rodzinne dzieci i uczniów pod kątem występowania tych problemów oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w placówkach działań profilaktycznych i leczniczych oraz koniecznych do podjęcia przedsięwzięciach. W sumie do analizy przedłożono 2 ankiety wypełnione przez pedagogów szkolnych z następujących placówek oświatowo-wychowawczych:

- Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Czerninie (liczba uczniów: 148),
- Zespół Szkół im. Adama Mickiewicza w Dygowie (liczba uczniów: 325),
- Zespół Szkół im. Ignacego Łukasiewicza we Wrzosowie (liczba uczniów: 196).

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące ujawnionych przypadków agresji i przemocy, tak w środowisku przedszkolnym, szkolnym, jak i w domu rodzinnym.

Tabela 2. Agresja i przemoc w szkole i w domu rodzinnym

problem	liczba ujawnionych przypadków	Nie występuje
Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Czerninie		
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów		X
przemoc w rodzinie		X
Zespół Szkół im. Adama Mickiewicza w Dygowie		
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	10	
przemoc w rodzinie		X
Zespół Szkół im. Ignacego Łukasiewicza we Wrzosowie		
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	7	
przemoc w rodzinie		X

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż zjawisko agresji i przemocy odnotowano w przypadku uczniów uczęszczających do Zespołu Szkół im. Ignacego Łukasiewicza we Wrzosowie oraz Zespołu Szkół im. Adama Mickiewicza w Dygowie (występowało ono sporadycznie). Warto jednocześnie podkreślić, że przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, w związku z czym informacje przekazane przez placówki oświatowe w powyższym zakresie mogą nie w pełni odzwierciedlać rzeczywistą skalę tego zjawiska.

Badania służące diagnozowaniu środowiska uczniów pod kątem występowania problemów agresji i przemocy

W ankietowanych placówkach przeprowadzane były badania służące diagnozowaniu środowiska szkolnego pod kątem występowania problemu agresji i przemocy. Miały one charakter ankietowy („Zachowanie innych wobec mnie”, „Profilaktyka zagrożeń”, „Czy jesteś bezpieczny w szkole i najbliższym środowisku”, „Samopoczucie i bezpieczeństwo w szkole”), przybierały również formę spotkań z pedagogiem szkolnym i lekcji z wychowawcą. Badania wykazały, że uczniowie czują się w szkole bezpiecznie, a prowadzony na bieżąco monitoring uczniów pozwala, w razie potrzeby, na podjęcie działań wychowawczych mających na celu

wyeliminowanie zagrożeń. Działania te służą również do wzmacniania obowiązujących w szkołach norm zachowań, są one oceniane i, gdy to konieczne, modyfikowane.

Uzyskane wyniki badań stały się okazją do intensyfikacji działań profilaktycznych, obejmujących realizację programów profilaktycznego i wychowawczego.

Zajęcia profilaktyczne prowadzone w szkołach z zakresu agresji i przemocy

Szkoła Podstawowa w Czerninie bierze udział w programie społecznym pn. „Szkoła bez przemocy”, którego celem jest przeciwdziałanie przemocy w polskich szkołach poprzez zwiększenie świadomości uczniów na temat tego problemu, zmiana postaw wobec przemocy, a także dostarczenie placówkom oświatowym odpowiedniego wsparcia i narzędzi pozwalających na systemowe i skuteczne zwalczanie tego zjawiska. Ponadto w szkole organizowane są zajęcia profilaktyczne, np. „Jak dochodzi do przemocy”, „Jak pomagać, jak się bronić”.

W Zespole Szkół w Dygowie prowadzone są natomiast zajęcia warsztatowe pn. „Jak radzić sobie ze złością” i lekcje wychowawcze, na których podejmowana jest tematyka dotycząca agresji, przemocy i uzależnień, organizowane są spotkania z pedagogiem, konkursy na hasło i plakat związane z problematyką agresji i przemocy, spektakle profilaktyczne, np. pt. „Wytrwam, przygotowywane są gazetki profilaktyczne oraz pokazy multimedialne.

Natomiast w Zespole Szkół we Wrzosowie oprócz „pogadanek” podczas godzin wychowawczych z przedstawicielami instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy prowadzone są również spotkania z rodzicami.

Formy pomocy proponowane przez szkoły uczniom i rodzicom dotkniętym problemami agresji i przemocy domowej

Wśród form pomocy szkoły proponują uczniom i rodzicom dotkniętym problemem agresji i przemocy zajęcia profilaktyczne prowadzone metodą warsztatową, rozmowy indywidualne z pedagogiem, dyrektorem lub wychowawcą oraz organizowanie konsultacji w placówkach specjalistycznych.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania agresji i przemocy

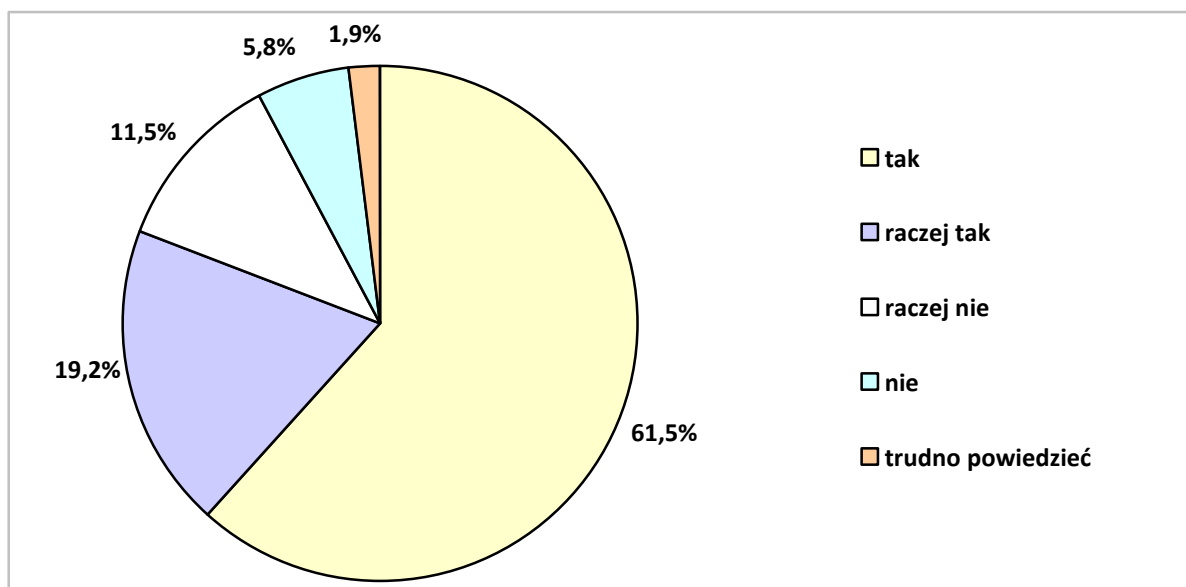
Badane placówki podejmują współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wśród nich są m.in.: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Straż Gminna w Dygowie oraz Komenda Powiatowa Policji, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Sąd Rejonowy w Kołobrzegu.

2.2. PRZEMOC W RODZINIE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

W ramach diagnozy problemu przemocy w rodzinie w gminie Dygowo zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. wójta, sołtysów, radnych, pracowników Urzędu Gminy, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 52 wypełnione anonimowo ankiety, w których badani wyrazili opinie na temat zjawiska przemocy w rodzinie w gminie.

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego, czy przemoc w rodzinie postrzegają jako duży problem społeczny. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Czy przemoc w rodzinie jest dużym problemem społecznym?

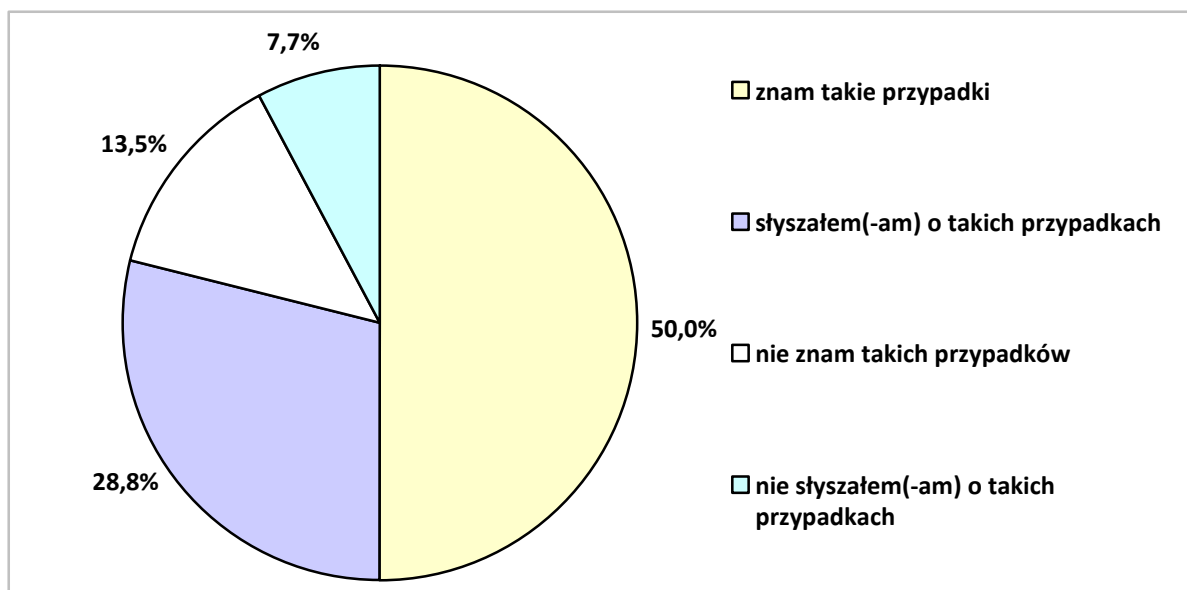

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 80,7%) uznała przemoc w rodzinie za duży problem społeczny. Odmiennego zdania było 17,3% respondentów, a 1,9% badanych nie miało zdania na ten temat.

W kolejnym pytaniu zapytano ankietowanych o znajomość przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Znajomość przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie

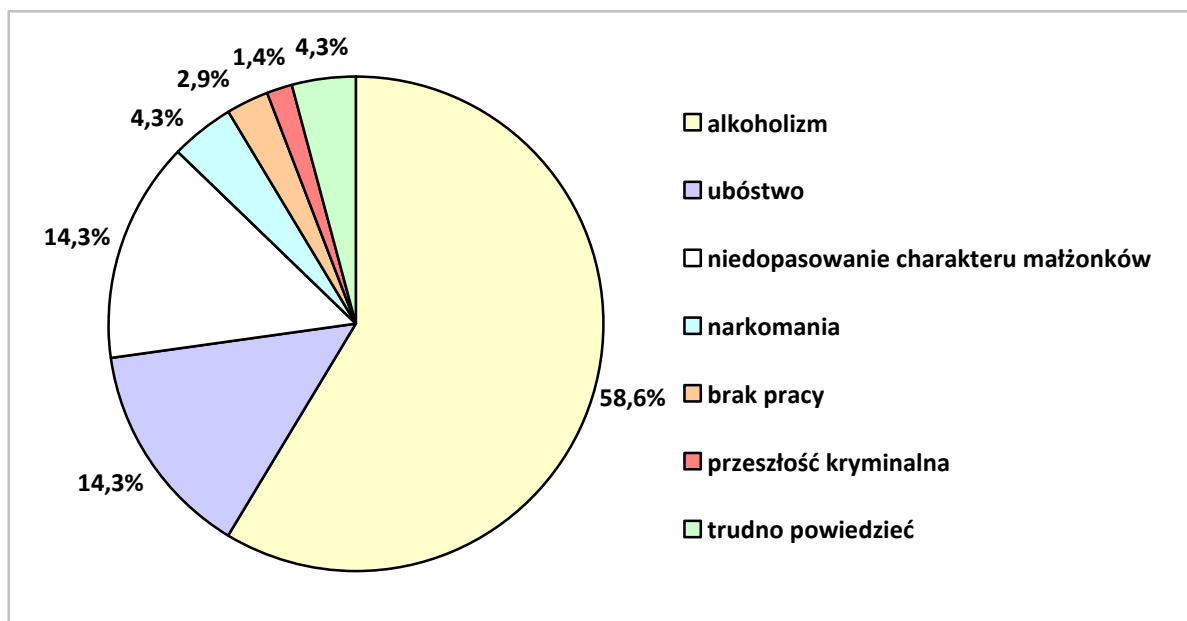

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Połowa ankietowanych stwierdziła, że zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie, a kolejne 28,8% przyznało, że o nich słyszało. Odmiennego zdania było łącznie 21,2% respondentów.

Odpowiadając na następne pytanie, badani wskazywali przyczyny przemocy w rodzinie w gminie. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Najczęstsza przyczyna przemocy w rodzinie w gminie

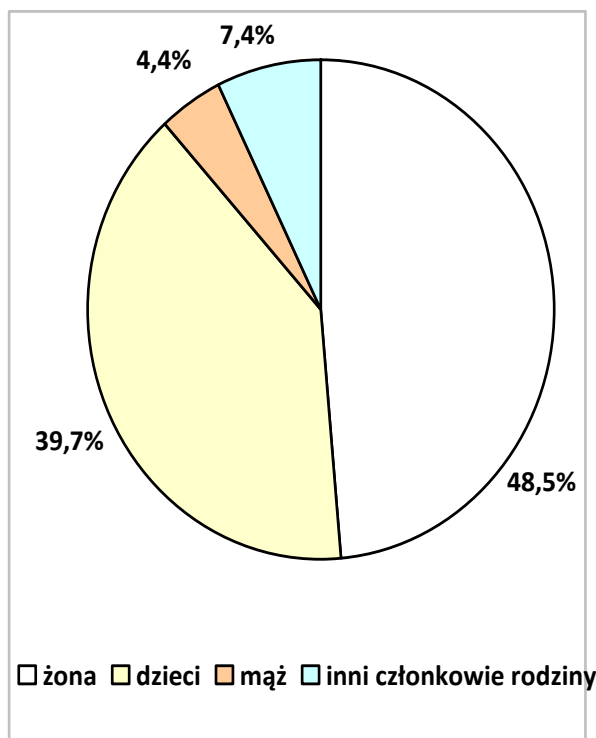

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

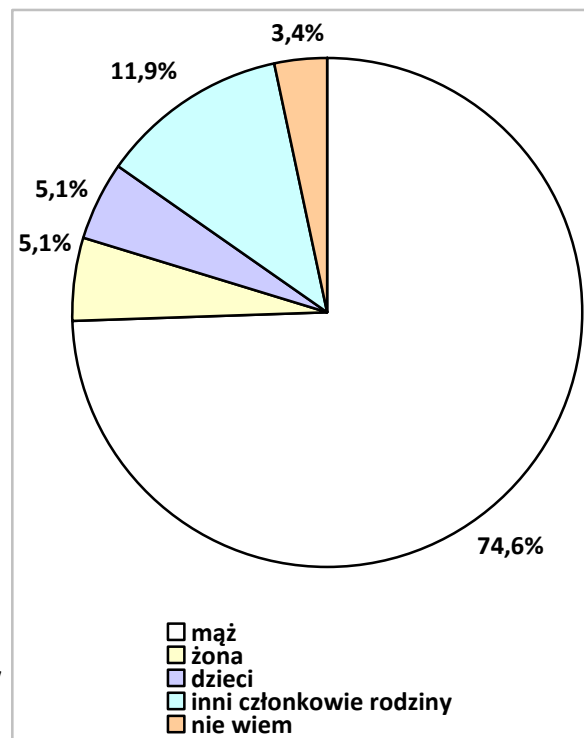
Zdaniem zdecydowanej większości respondentów (58,6%), alkoholizm jest najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie. Innymi powodami w opinii badanych są m.in. ubóstwo i niedopasowanie charakteru małżonków (po 14,3%) oraz narkomania (4,3%).

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów o wskazanie ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Kto jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?

Wykres 5. Kto jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?

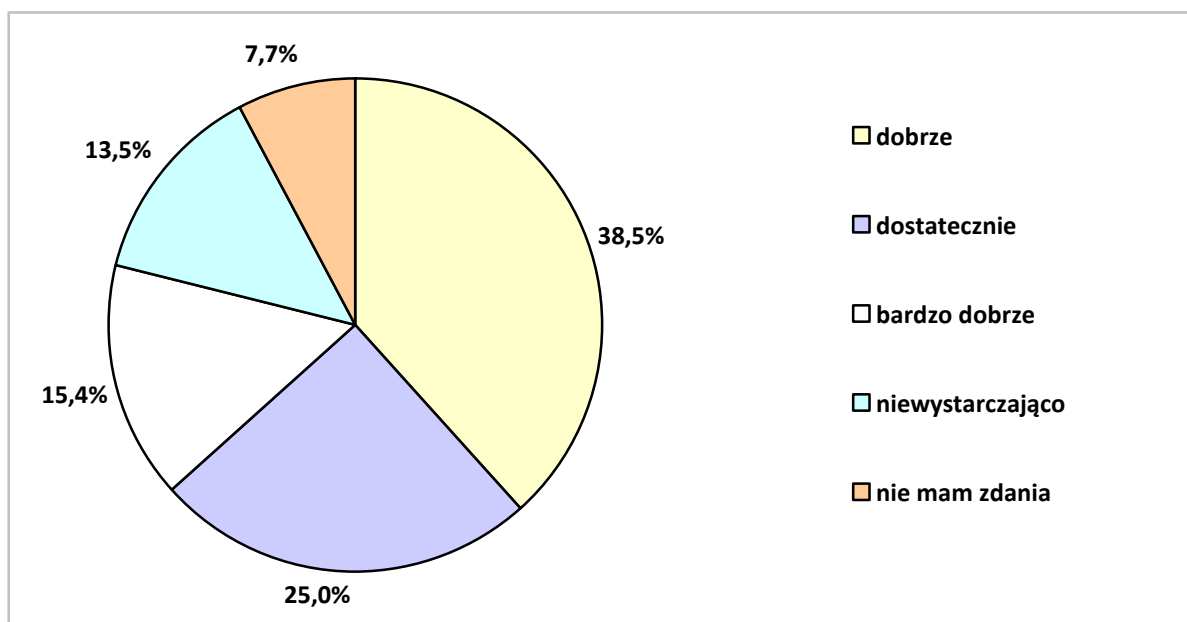

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według prawie połowy ankietowanych (48,5%), najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są żony, w opinii blisko 40% dzieci. Z pewnością taki rozkład odpowiedzi jest w jakiejś części wynikiem własnych doświadczeń badanych, a w jakiejś – panujących stereotypów. Jeśli chodzi o sprawcę przemocy w rodzinie, zdecydowana większość respondentów (74,6%) wskazała, że tą osobą jest mąż. Na podstawie powyżej przedstawionych danych rysuje się zatem modelowy obraz przemocy w rodzinie: sprawcą przemocy jest mąż, a ofiarami jego żona i dzieci.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z problemem przemocy w rodzinie. Uzyskane opinie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 6. Jak Pan(-i) ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

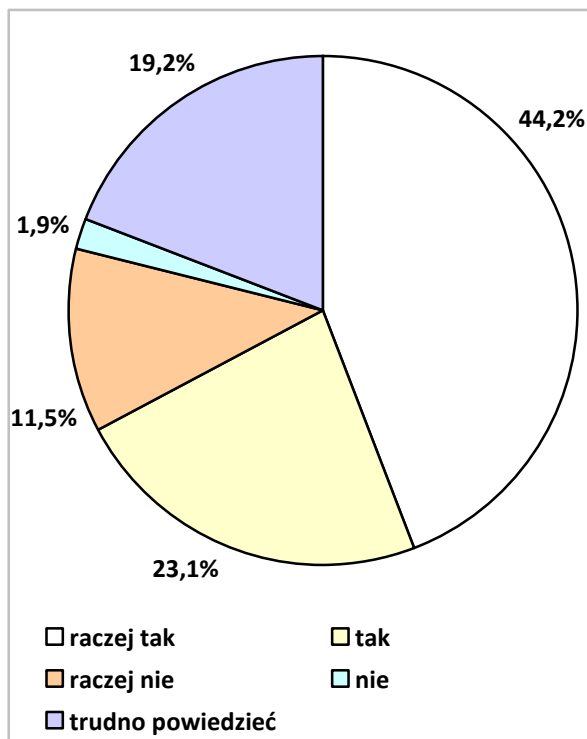

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

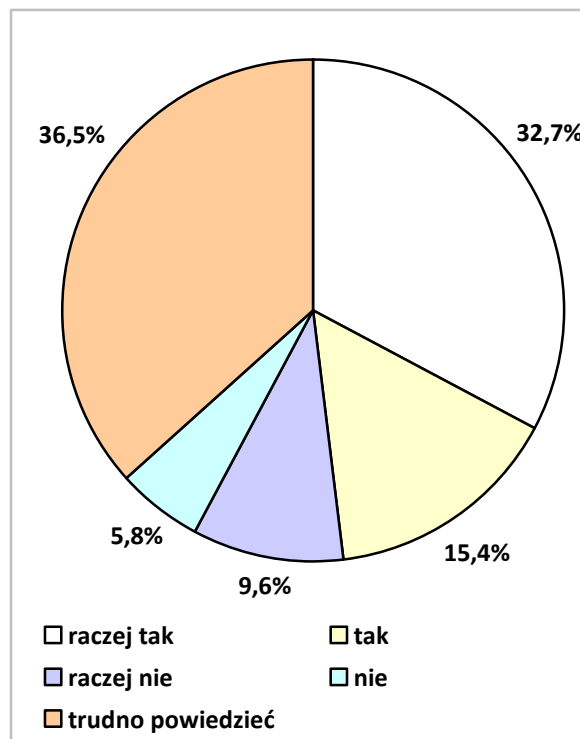
Oceniając podejmowane w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie, łącznie 53,9% ankietowanych stwierdziło, że są one dobre lub bardzo dobre. Kolejne 38,5% respondentów uznało je za dostateczne. Odmiennego zdania było 13,5% badanych, a stanowiska w tej sprawie nie zajęło 7,7% ankietowanych.

Odpowiadając na ostatnie pytania, ankietowani oceniali ofertę pomocy świadczonej ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 7. Czy oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Wykres 8. Czy oferta pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wypowiadając się na temat oferty wsparcia udzielanego ofiarom przemocy, łącznie 67,3% badanych uznała, że jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca. Odmiennego zdania było w sumie 13,4% ankietowanych, a 19,2% respondentów nie sprecyzowało swojego stanowiska w tej sprawie. Podobny rozkład odpowiedzi był w przypadku oceny oferty pomocy świadczonej sprawcom przemocy w rodzinie. W sumie 48,1% badanych odpowiedziało, iż jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca, przeciwny pogląd wyraziło łącznie 15,4% respondentów, a 36,5% ankietowanych nie miało zdania.

2.3. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Obraz zjawiska agresji i przemocy uzyskany dzięki badaniom ankietowym przeprowadzonym wśród przedstawicieli placówek oświatowych i środowiska lokalnego

dopełniają dane pochodzące z instytucji i organów działających w gminie bądź obejmujących swoim zasięgiem działania jej mieszkańców. Wśród nich szczególną uwagę należy zwrócić na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkty Konsultacyjne, Policję oraz kuratorów sądowych.

W latach 2009-2011 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie wspierał rodziny zarówno z powodu przemocy domowej, jak i alkoholizmu, który niejednokrotnie prowadzi do wystąpienia tego pierwszego zjawiska. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Rodziny i osoby w rodzinach, którym w latach 2009-2011 GOPS przyznał pomoc z powodu przemocy w rodzinie i alkoholizmu

powód przyznania pomocy	2009 r.		2010 r.		2011r.	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
przemoc w rodzinie	3	11	0	0	1	3
alkoholizm	11	38	16	65	18	64

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

W 2011 roku na profilaktykę i przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Dygowo przeznaczono 2.723 zł. Ważną funkcję w tym procesie pełni Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Działalność GKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie w latach 2009-2010

	2009 r.	2010 r.
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	1	7
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	1	6
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dygowie.

Istotną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie odgrywają również Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania

przemocy w rodzinie oraz 4 świetlice wiejskie realizujące program opiekuńczy. Dane szczegółowe na temat tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Inne podmioty prowadzące działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie

lp.	nazwa i adres jednostki	charakterystyka działania	liczba osób objętych wsparciem w 2011 roku
1.	Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Pl. Wolności 2, 78-113 Dygowo	porady prawne, wsparcie, informowanie o dostępnych formach pomocy	20 (od maja 2011 r.)
2.	Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych, Pl. Wolności 2, 78-113 Dygowo	motywowanie, wsparcie, informowanie o dostępnych formach leczenia, porady prawne	41
3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	prowadzenie zadań zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	1
4.	Świetlica wiejska, Bardy 27, 78-113 Dygowo	opieka oraz prowadzenie różnorodnych zajęć dla dzieci i młodzieży	20
5.	Świetlica wiejska, Gąskowo 13, 78-113 Dygowo		25
6.	Świetlica wiejska, Świelibie 21/4, 78-113 Dygowo		placówka utworzona w kwietniu 2012 r.
7.	Świetlica wiejska, Wrzosowo 55, 78-114 Wrzosowo		placówka utworzona we wrześniu 2012 r.

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dygowie.

Ważną funkcję w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie odgrywają również Policja i kuratorzy sądowi. W 2011 roku Komisariat Policji w Ustroniu Morskim, pod nadzorem Prokuratury Rejonowej w Kołobrzegu, przeprowadził dziewięć postępowań przygotowawczych w związku ze znęcaniem się nad członkiem rodziny (art. 207 § 1 Kodeksu Karnego). Postępowania te zostały skierowane do Prokuratury Rejonowej w Kołobrzegu z wnioskiem o zatwierdzenie aktów oskarżenia wobec sprawców przemocy w rodzinie. Po dwóch sprawców pochodziło z Dygowo (30 i 45 lat) i Gąskowa (60 i 65 lat), a po jednym z miejscowości Pustary (37 lat), Kłopotowo (36 lat), Czernin (51 lat), Włóścibórz (47 lat) i Dębogard (45 lat).

Według danych I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych Sądu Rejonowego w Kołobrzegu w 2011 roku na terenie gminy Dygowo prowadzone były 4 sprawy wobec 4 sprawców przemocy w rodzinie skazanych z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego. W 2012 roku Zespół prowadzi 3 takie sprawy (wobec 3 osób).

Z kolei według danych II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich Sądu Rejonowego w Kołobrzegu, w 2011 roku na terenie gminy Dygowo prowadzonych było 9 spraw dotyczących ograniczenia rodzicom władzy rodzicielskiej (sprawami tymi objęto 40 osób, w tym 13 dorosłych i 27 dzieci), oraz 2 sprawy w związku z nałożeniem przez Sąd obowiązku podjęcia leczenia odwykowego (w ramach tych spraw pod nadzorem kuratora pozostawały 2 osoby).

2.4. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy w rodzinie określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców ww. zjawiska. Poniższa tabela zawiera wykaz tego rodzaju podmiotów świadczących wsparcie ludności gminy Dygowo.

Tabela 6. Zasoby wspierające osoby dotknięte przemocą w rodzinie w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dygowie	ul. Kolejowa 1, 78-113 Dygowo
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dygowie	ul. Kolejowa 1, 78-113 Dygowo
3.	Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	Pl. Wolności 2, 78-113 Dygowo
4.	Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych	Pl. Wolności 2, 78-113 Dygowo
5.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	ul. Kolejowa 1, 78-113 Dygowo
6.	Świetlica wiejska w Bardach	Bardy 27, 78-113 Dygowo
7.	Świetlica wiejska w Gąskowie	Gąskowo 13, 78-113 Dygowo
8.	Świetlica wiejska w Świelubiu	Świelubie 21/4, 78-113 Dygowo
9.	Świetlica wiejska we Wrzosowie	Wrzosowo 55, 78-114 Wrzosowo
10.	Straż Gminna w Dygowie	ul. Kolejowa 1, 78-113 Dygowo
11.	Komenda Powiatowa Policji w Kołobrzegu, Komisariat Policji w Ustroniu Morskim	ul. B. Chrobrego 59, 78-111 Ustronie Morskie
12.	I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych Sądu Rejonowego w Kołobrzegu	ul. Katedralna 13, 78-100 Kołobrzeg
13.	II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich Sądu Rejonowego w Kołobrzegu	ul. Katedralna 13, 78-100 Kołobrzeg

Dane Urzędu Gminy Dygowo.

3. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

Cel główny, wyznaczony w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Dygowo na lata 2013-2015, jest następujący:

**Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie w gminie Dygowo,
zapewnienie ochrony jej ofiarom
oraz skuteczne oddziaływanie na jej sprawców**

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów operacyjnych oraz działań.

Cel operacyjny 1.:

Wsparcie rodzin, w których stosowana jest przemoc.

Działania do celu operacyjnego 1.:

- Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.
- Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc.
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez podejmowanie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
- Wspieranie programów interwencyjnych (psychoedukacyjnych) dla dzieci będących ofiarami lub świadkami przemocy w rodzinie.
- Rozwijanie w gminie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
- Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
- Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez motywowanie ich i kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

Cel operacyjny 2.:

Podniesienie świadomości mieszkańców gminy w zakresie przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego 2.:

- Podnoszenie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, m.in. poprzez organizowanie kampanii informacyjnych, prelekcji i pogadanek oraz upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.
- Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy, m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki, np. z udziałem przedstawicieli Straży Gminnej, Policji i specjalistów.
- Organizowanie szkoleń i warsztatów dotyczących problematyki przemocy w rodzinie.

- Współuczestnictwo w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom.

Cel operacyjny 3.:

Zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego 3.:

- Monitorowanie przemocy w rodzinie w gminie; włączanie w tę działalność społeczność lokalną.
- Zintensyfikowanie działalności zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie.
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dotkniętych przemocą w rodzinie.
- Zintegrowanie działań w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktów Konsultacyjnych, Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Włociborzu, innych ośrodków wsparcia, Straży Gminnej, Policji, Prokuratury Rejonowej, Sądu Rejonowego, kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.
- Upowszechnianie procedury „Niebieskiej Karty”.

4. REALIZACJA PROGRAMU

Działania wyznaczone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Dygowo na lata 2013-2015 mają charakter ciągły.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Punkty Konsultacyjne dla Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz Osób Uzależnionych i Współuzależnionych, placówki oświatowo-wychowawcze szczebla przedszkolnego, podstawowego i gimnazjalnego, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, Straż Gminna.

Partnerami w realizacji działań są z kolei: placówki służby zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, inne ośrodki wsparcia, specjaliści, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

Źródłami finansowania działań będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Do oceny stopnia wdrożenia działań zostaną wykorzystane następujące wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych poradnictwem oraz liczba porad,
- liczba przeprowadzonych interwencji,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i informacyjnej i szkoleniowej,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach punktów konsultacyjnych,

- liczba dzieci objętych pomocą w ramach placówek wsparcia dziennego,
- liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba programów i kampanii społecznych, w których brano udział,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,

Sprawozdanie z realizacji Programu przygotowuje Przewodniczący Zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i przedstawia je Wójtowi i Radzie Gminy.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Rodzaje przemocy

Tabela 2. Agresja i przemoc w szkole i w domu rodzinnym

Tabela 3. Rodziny i osoby w rodzinach, którym w latach 2009-2011 GOPS przyznał pomoc z powodu przemocy w rodzinie i alkoholizmu

Tabela 4. Działalność GKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie w latach 2009-2011

Tabela 5. Inne podmioty prowadzące działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie

Tabela 6. Zasoby wspierające osoby dotknięte przemocą w rodzinie w gminie

Wykresy:

Wykres 1. Czy przemoc w rodzinie jest dużym problemem społecznym?

Wykres 2. Znajomość przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 3. Najczęstsza przyczyna przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 4. Kto jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?

Wykres 5. Kto jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?

Wykres 6. Jak Pan(-i) ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

Wykres 7. Czy oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Wykres 8. Czy oferta pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie jest wystarczająca?